

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om standardessentielle patenter og om ændring af forordning (EU) 2017/1001

KOM(2023)232

1. Resumé

Europa-Kommissionen fremsatte den 27. april forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om standardessentielle patenter og om ændring af forordning (EU) 2017/1001.

Forslaget er en del af en samlet patentpakke bestående af, foruden nærværende forslag, et forslag vedrørende tvangslicens til krisestyring, to forslag vedrørende supplerende beskyttelsescertifikater for lægemidler og plantebeskyttelsesmidler, samt to forslag vedrørende enheds-certifikater for lægemidler og plantebeskyttelsesmidler. Forslagene skal bidrage til gennemførelsen af Kommissionens handlingsplan for immaterielle rettigheder, hvor navnlig patentrettigheder spiller en central rolle for innovation i EU og et attraktivt investeringsmiljø.

Formålet med forslaget er at skabe en transparent og forudsigelig licensramme i EU for patenter, der er essentielle for en standard (standardessentielle patenter, "SEP'er"). Standarder sikrer produkter og tjenesters interoperabilitet og bidrager til at fremme innovation. Forslaget har dermed til hensigt at gøre EU mere attraktivt for innovation og udvikling af nye standarder, og at gøre det lettere for SEP-indehavere såvel som brugere af standarder at udvikle nye innovative produkter.

Til at understøtte dette, omfatter forslaget etablering af et kompetencecenter ved EU's IP-agentur, EUIPO, med fire hovedopgaver:

- 1) Offentliggørelse af ajourført og præcis information om SEP'er i et elektronisk register og database.*
- 2) Proces for fastlæggelse af en samlet royalty, dvs. det maksimale royaltybeløb for alle patenter, der er væsentlige for en standard.*

- 3) *Væsentlighedskontrol af SEP'er.*
- 4) *Facilitering af en tvistbilæggelsesprocedure for at skabe fair, rimelige og ikkediskriminerende vilkår og betingelser (FRAND-fastlæggelse).*

Regeringen støtter ambitionen om at skabe et mere gennemsigtigt, forudsigeligt og effektivt licenssystem for standardessentielle patenter i EU samt at gøre det lettere for især små- og mellemstore virksomheder at få adgang til de nyeste standardiserede teknologier.

Regeringen finder det vigtigt, at der sikres et velafbalanceret system for IP-rettigheder i EU, der sikrer virksomhederne rimelig og lige adgang til SEP'er og samtidigt tager hensyn til rettighedshavernes incitament til fortsat at investere i udvikling af nye teknologier, der kan drive innovation og produktudvikling.

2. Baggrund

Europa-Kommissionen fremsatte den 27. april forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om standardessentielle patenter og om ændring af forordning (EU) 2017/1001.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF-artikel 114.

Patenter, der er essentielle for en standard, kaldes standardessentielle patenter (SEP'er). Standarder har stor betydning for EU's økonomi, da de sikrer produkter og tjenesters interoperabilitet, og er med til at fremme innovation. Der findes standarder på en lang række områder, fx inden for kommunikationsteknologier som 3G, 4G eller Wi-Fi.

Standarder bliver udviklet inden for standardudviklende organisationer (SDO'er), som regel ud fra de nyeste, og ofte patenterede, teknologier. Hvis en virksomhed vil have patenteret teknologi inkluderet i en standard, kræver mange SDO'er, at rettighedsejeren forpligter sig til at udstede licenser på fair, rimelige og ikkediskriminerende vilkår (FRAND-vilkår og -betingelser). Dette har til hensigt at gøre teknologien bredt tilgængelig.

Kommissionen påpeger, at licenssystemet for SEP'er er ugenomsigtigt, uforudsigeligt og ineffektivt. Kommissionen angiver, at hensigten med forordningen er at skabe en mere retfærdig og afbalanceret licensramme gennem en kombination af lovgivningsmæssige og ikke-lovgivningsmæssige tiltag.

Kommissionen fremhæver, at forslaget skal ses i lyset af, at Kommissionen har opdateret EU's Standardiseringsstrategi, som har til formål at styrke EU's rolle som global standardudsteder, fremme den internationale konkurrenceevne og muliggøre en modstandsdygtig, grøn og digital økonomi. Der peges på, at nærværende forslag vil supplere målene i EU's Standardiseringsstrategi.

Kommissionen peger desuden på, at det er vigtigt at have en transparent og forudsigelig licensramme i en global kontekst, hvor nye vækstøkonomier anlægger langt mere aggressive tilgange til at fremme hjemmedyrkede standarder og til at give deres industrier en konkurrencemæssig fordel med hensyn til markedsadgang og indførelse af teknologi. Retspraksis fra Storbritannien, USA og Kina viser, at de nationale domstolene i de pågældende lande har jurisdiktion til at sætte globale FRAND-vilkår og -betingelser i særlige tilfælde, hvilket kan påvirke EU's industri.

3. Formål og indhold

Forslaget har tre overordnede formål:

1. At sikre, at slutbrugerne, herunder små virksomheder og EU's forbrugere, drager fordel af produkter, der er baseret på de nyeste standardiserede teknologier.
2. At gøre EU mere attraktiv for innovation inden for standarder.
3. At tilskynde både SEP-indehavere og brugere til at innovere i EU, fremstille og sælge produkter i EU og at være konkurrencedygtige på markeder uden for EU.

Kommissionen vil udarbejde en liste med standarder, hvor der allerede eksisterer velfungerende licenspraksisser. Disse standarder vil derfor ikke være omfattet af artikel 17 og 18 om samlet royalty og artikel 38 stk. 1 om FRAND-fastlæggelse.

Kompetencecentret

Med forslaget etableres et kompetencecenter ved EU's agentur for intellektuel ejendomsret, EUIPO. Kompetencecentret skal varetage fire hovedopgaver:

- 1) Offentliggørelse af ajourført og præcis information om SEP'er i et elektronisk register og database.

- 2) Proces for fastlæggelse af en samlet royalty, dvs. det maksimale royaltybeløb for alle patenter, der er væsentlige for en standard.
- 3) Væsentlighedskontrol af SEP'er.
- 4) Facilitering af tvistbilæggelsesprocedure for FRAND-fastlæggelse.

Eablering af et elektronisk register og database

Kompetencecentret skal etablere et elektronisk register for SEP'er i EU. Registret skal bl.a. indeholde kontaktoplysninger på SEP-indehavere, beskrivelse af standarder, produkter og processer samt beskrivelse af tekniske specifikationer.

Kompetencecentret skal også etablere en elektronisk database. Databasen skal bl.a. indeholde information om bibliografiske patentoplysninger, offentlige standardvilkår- og betingelser samt oplysninger om væsentlighed og samlede royalties.

Registrering af SEP'er

SEP-indehavere skal registrere deres SEP'er i registret inden for seks måneder efter offentliggørelsen af meddelelsen. Ved rettidig registrering, vil SEP-indehavere have ret til royalties eller erstatning for overtrædelser af SEP'er, der er sket inden for 6 måneders fristen.

Hvis SEP-indehavere ikke registrerer deres SEP'er rettidigt, kan SEP-indehavere kun opkræve royalties eller erstatning for overtrædelser af SEP'er, der er sket efter, de har registreret deres SEP i registret.

Der indføres samtidigt en forpligtelse om, at domstole i EU skal kontrollere, at et SEP er indført i registret, før det træffes afgørelse i ethvert spørgsmål vedrørende det pågældende SEP.

SEP-indehavere skal løbende sikre sig, at deres registrering ajourføres. Enhver tredjepart kan også anmode kompetencecentret om at berigtige en registrering. Hvis registreringen ikke ajourføres, kan det føre til suspension af registreringen af SEP'et fra registret. En suspendering sidestilles med manglende registrering og betyder, at SEP-indehavere ikke kan søge erstatning eller opkræve royalties.

Et SEP kan alene slettes fra registret efter anmodning fra SEP-indehavere, og kun hvis patentet enten er udløbet, er blevet erklæret ugyldigt eller fundet ikkevæsentligt ved en endelig afgørelse fra en domstol i EU, eller hvis

det er fundet ikkevæsentligt i henhold til bestemmelser i nærværende forordning. Med en domstol i EU, menes både kompetente domstole i medlemslandene samt Den Fælles Patentdomstol.

Proces for fastlæggelse af en samlet royalties

Forslaget introducerer en proces for fastlæggelse af en samlet royalty, dvs. det maksimale royaltybeløb for alle patenter, der er væsentlige for en standard.

For det første kan SEP-indehavere i fællesskab meddele kompetencecentret om en samlet royalty for SEP'er. Hvis mindst 20 pct. af alle SEP-indehavere anmoder om det, skal kompetencecentret udpege en forligsmand til at mægle i drøftelserne mhp. en fælles indgivelse af en samlet royalty.

For det andet kan en SEP-ejer eller en -bruger anmode kompetencecentret om at afgive en ikkebindende ekspertudtalelse om samlede royalties. Kompetencecentret offentliggør senest efter 8 måneder ekspertudtalelsen og underretter deltagerne om offentliggørelsen.

Væsentlighedskontrol af SEP'er

Kompetencecentret udvælger årligt en stikprøve af registrerede SEP'er mhp. at sikre, at SEP'er i registret er essentielle for en standard. SEP-indehavere bliver underrettet om, hvilke SEP'er der er blevet udvalgt til væsentlighedskontrol.

Væsentlighedskontrollen foretages af en evalueringsekspert. Hvis en evalueringsekspert har grund til at tro, at et SEP ikke er væsentligt for standarden, underretter kompetencecentret SEP-indehavere. Kompetencecentret vil angive en frist, inden for hvilken SEP-indehavere kan fremsætte bemærkninger. Evalueringseksperter skal afgive en begrundet udtalelse til kompetencecentret senest seks måneder efter udpegelsen.

Hvis SEP-indehavere modtager underretning om, at der er tvivl om væsentligheden af et SEP ifm. væsentlighedskontrollen, kan der anmodes om peerevaluering.

Hvis der anmodes om en peerevaluering, skal kompetencecentret udpege en peerevalueringsekspert. Hvis peerevalueringsekspert bekræfter, at et SEP muligvis ikke er væsentligt for standarden, informeres SEP-indeha-

vere, som får mulighed for at afgive skriftlige bemærkninger. Peerevalueringseksperter skal træffe en endelig afgørelse senest tre måneder efter sin udpegelse.

FRAND-fastlæggelse

Med forslaget vil der blive etableret en tvistbilæggelsesprocedure for at beslutte, hvordan der skabes fair, rimelige og ikkediskriminerende vilkår og betingelser (FRAND-vilkår og -betingelser). Tvistbilæggelsesproceduren kan initieres af både SEP-indehaveren eller en SEP-bruger.

Medmindre andet er aftalt, må proceduren for FRAND-fastlæggelsen ikke overstige ni måneder.

Parterne kan vælge, om de ønsker at deltage i FRAND-fastlæggelsen og forpligte sig til at følge dens resultat. Hvis en part ikke besvarer anmodningen om FRAND-fastlæggelse eller ikke forpligter sig til at efterkomme resultatet af FRAND-fastlæggelsen, kan den anden part anmode om enten ophævelse af FRAND-fastlæggelsen eller ensidig fortsættelse. FRAND-fastlæggelsen vil blive varetaget af en forligsmand.

Forligsmanden kan på eget initiativ eller efter anmodning fra en part anmode om fremlæggelse af dokumenter, afhøre vidner og sagkyndige eller fremsætte forslag til fastlæggelse af FRAND-vilkår og -betingelser.

Forligsmanden skal sende skriftlig anbefaling til fastlæggelse af FRAND-vilkår og -betingelser til parterne senest fem måneder før tidsfristen for FRAND-fastlæggelsen. Efter dette vil parterne have mulighed for selv at forelægge et begrundet forslag til fastlæggelse af FRAND-vilkår og -betingelser, hvilket kan følges op af en mundtlig høring.

Proceduren afsluttes, hvis parterne indgår forlig, hvis forligsmandens begrundede forslag bliver accepteret eller afvist, eller hvis en af parterne undlader at svare på det begrundede forslag fra forligsmanden. Hvis parterne ikke indgår forlig eller ikke accepterer forslaget, skal forligsmanden udarbejde en rapport om FRAND-fastlæggelsen. Rapporten vil have en fortrolig udgave med fortrolig vurdering af FRAND-vilkår- og -betingelser og en ikke-fortrolig udgave, der offentliggøres i databasen.

Alle parter i FRAND-fastlæggelsen kan anvende rapporten i sager ved en domstol i EU mod den anden part i forbindelse med en FRAND-fastlæggelse.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Der foreligger endnu ikke en udtalelse.

5. Nærhedsprincippet

EU-Kommissionen har om nærhedsprincippet anført, at nationale og regionale tiltag rettet mod at øge transparens og at skabe en effektiv licensramme ikke vil være effektivt. Hvis medlemslandene handler hver for sig, er der risiko for, at der etableres et divergerende sæt af nationale regler.

Forslaget vurderes på den baggrund at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

Der findes ingen specifikke nationale regler om SEP'er.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

En ny forordning om standardessentielle patenter vil være direkte gældende i Danmark.

Det vil skulle afklares, hvorvidt det kan have lovgivningsmæssige konsekvenser, at SEP'er skal registreres, før der kan anlægges sag ved en domstol i EU om royalties eller erstatning for overtrædelse af SEP'er.

Det vil også skulle afklares, om det vil have lovgivningsmæssige konsekvenser, at der vil være en tvungen proces for FRAND-fastlæggelse, før der kan indbringes sager om krænkelse af et SEP eller anmodning om fastlæggelse af FRAND-vilkår ved en domstol i EU.

Samspillet med de nationale regler vil søges afdækket nærmere under forhandlingerne.

Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

Lovforslaget forventes ikke at få statsfinansielle konsekvenser.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslaget kan muligvis få administrative konsekvenser for danske virksomheder. Hvorvidt forslaget vil få administrative konsekvenser, og om

der i givet fald vil være tale om byrder eller lettelser, vil blive nærmere afklaret. Det fremgår af Kommissionens konsekvensvurdering, at lovforslaget vurderes at have en positiv årlig effekt på omkring 61.774 EUR (ca. 460.000 DKK) over en periode på ti år. Dette er baseret på Kommissionens egne studier og antagelser om de økonomiske fordele og omkostninger for SEP-indehavere og brugere af standarder.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Lovforslaget forventes hverken at have andre konsekvenser eller konsekvenser for beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Forslaget er sendt i høring i EU-specialudvalget for konkurrenceevne, vækst og forbrugerspørgsmål d. 15. juni, hvor forslaget blev modtaget i dansk sprogversion, med frist den 30. juni.

Toldstyrelsen

Toldstyrelsen finder det meget vanskeligt at vurdere, hvilken betydning KOM's forslag vil have for Toldstyrelsen, idet SEP allerede i dag af Toldstyrelsen vurderes omfattet af anvendelsesområdet af forordning 608/2013.

Det anses dog for at være af afgørende betydning, hvor mange rettighedshavere med SEP, der fremover vil benytte sig af muligheden for at indgive fx en anmodning om indgriben (AFA).

Det er Toldstyrelsens vurdering, at der ikke forudses udfordringer ved at lade SEP være omfattet af arbejdet omkring håndhævelsen af IP-rettighe-der, herunder også behandling af AFA'er indenfor SEP.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Enkelte medlemslande har udtrykt reservationer over for forslaget.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen finder det vigtigt, at EU's lovgivning på IP-området er med til at skabe de bedst mulige rammevilkår for både innovation og udvikling til gavn for den europæiske økonomi.

Regeringen ser på denne baggrund positivt på ambitionen om at skabe et mere gennemsigtigt, forudsigeligt og effektivt licenssystem for standard-essentielle patenter i EU. Regeringen støtter ligeledes ambitionen om at

gøre det lettere for især små- og mellemstore virksomheder at få adgang til de nyeste standardiserede teknologier.

Regeringen finder det vigtigt, at der sikres et velafbalanceret system for IP-rettigheder i EU, der sikrer virksomhederne rimelig og lige adgang til SEP'er og samtidigt tager hensyn til rettighedshavernes incitament til fortsat at investere i udvikling af nye teknologier, der kan drive innovation og produktudvikling.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.